

Aanvullende informatie bij de fietsroute voor de website van de gemeente en IVN

1. In deze wand broeden sinds 2010 oeverzwaluwen.

2. Informatie over de Middelpolder

In de Middelpolder zijn enkele jaren geleden fiets-, wandel- en ruiterspaden aangelegd en in de weilanden zijn natuurvriendelijke oevers, plasjes en poeltjes gegraven afgewisseld met beplanting, water en moerasgebieden die aantrekkelijk zijn voor vogels en andere dieren. Er zijn openbare erfjes, te herkennen aan de bordjes “Groengebied Amstelland” bij de ingang waar u kunt uitrusten, picknicken e.d. Tijdens het broedseizoen van vogels 15 maart tot 15 juni mag u niet overal wandelen. Let op de bordjes!

Waar nu huizen en wegen het land bedekken, lagen vroeger uitgebreide veenvelden. Hier betrok Amsterdam haar brandstof (turf) en hieraan ontleende Amstelveen haar naam. Rond 1900 was de Middelpolder (op boerderijen en buitenplaatsen na) nog helemaal onbebouwd. Het Zwarte pad (museumtram-tracé) in het westen, de Kalfjeslaan in het noorden, de Kostverlorenweg, de Machineweg en de Bankrasweg in het oosten en het A9-tracé in het zuiden gaven de grenzen aan van de Amstelveensche- of Middelpolder. De dijken waar deze

wegen nu nog op liggen, lagen langs de ringvaart die voor de bemaling van de Middelpolder nodig was en nog steeds is.

Om te beginnen die rare wig – het zogeheten bovenland – die de huidige Middelpolder scheidt in een noordelijk en zuidelijk deel. De veenrivier, die de Amstel is, nam klei mee, die ze vroeger afzette op plaatsen waar de rivier buiten haar oevers trad. Dit wigvormige bovenland is het resultaat hiervan. Het veen was ‘vervuild’ met klei en daardoor ongeschikt als brandstof. De constante behoefte aan melk speelde ook een rol. Het

Amsterdamse Burgerweeshuis – de eigenaar van dit land – betrok haar melk van de koeien die daar geweid werden. En dan is er het Bankrasmeer dat nu schuilgaat onder de sporthal Escapade en het drassige middenstuk van het zuidelijk deel. Halverwege het Bankraspad – daar, waar het pad nu ophoudt – stond vroeger een watermolen die voor de bemaling zorgde. Het Bankraspad was dus vroeger een zogenaamde molengang. Hoewel de behoefte aan grond groot was, werd het meer – zo’n 2 ha groot – pas laat (1880) droog gemalen. Dat kwam wellicht door de (economische waarde van de) vis die er rondzwom of het riet dat er groeide. Door de eeuwen heen kon men er de roerdomp horen. De roerdomp is er nog steeds, alleen ’s winters.

Overigens, de bemaling van de Middelpolder en de aangrenzende bovenlanden is nu een complexe aangelegenheid. Er zijn wel 14 verschillende waterniveaus.

3. Geen extra informatie...

4. In het voorjaar zitten hier veel kieviten, scholeksters en grutto’s. Aalscholvers staan langs sloten met gespreide vleugels te drogen of op paaltjes, hekken e.d.

5. U kunt daar regelmatig ooievaars tegenkomen. Ook hier zijn weer plasjes aangelegd waar zelfs de blauwborst al een paar jaar wordt gesignaleerd. U vervolgt dit pad en komt uit op het laatste stuk van

6. de Kostverlorenweg, na 50 m rechtsaf, de Kalfjeslaan op naar de Amstel. De naam Kostverloren verwijst naar de oudste (niet meer bestaande) buitenplaats Ruischenstein in 1492 gebouwd door de Amsterdamse burgemeester Jan Benningh. Ruischenstein kreeg de naam Kostverloren omdat het zo slecht gebouwd was. De wijk Kostverloren is er naar vernoemd.

Op de hoek van de Amstel vindt u het café Het Kalfje met terras aan het water. Net als bij andere picknicktafels die u onderweg tegenkomt kunt u hier stoppen om iets te gebruiken of te rusten.

7. De pont is vrijwel tegenover het standbeeld van Rembrandt en een molen. De kosten van de pont bedragen 1 euro. (Kp 50, richting Kp 61). Aan de oostkant van de Amstel is de Groot Duivendrechtse polder. Hier vindt u picknickplaatsen en kunt u een wandelingetje maken langs de fruitbomen.

Alternatieve route

Als de pont niet vaart, gaat u bij café Het Kalfje rechtsaf en fietst u langs de westkant van de Amstel naar Ouderkerk (richting Kp61). U komt dan langs een paar mooie buitenplaatsen: Westeramstel en Oostermeer. In de tuin van Westeramstel kunt u vrij wandelen en er zijn vaak exposities. Vlak voor Westeramstel staat de banpaal (**foto**) van Amsterdam uit 1625. Boeven werden vroeger tot buiten de banpalen verbannen en konden gevangen genomen worden als ze zich binnen de banpalen begaven.

8. Vervolg de weg langs de stille kant van de Amstel richting Ouderkerk en geniet van mooie boerderijen, het landschap en de rivier de Amstel. We zijn nu in Groot Duivendrechtse polder. Er zijn verschillende picknickplaatsen en zelfs een plukboomgaard. Hier heb je kans op zangvogels; merel, vink en grote bonte specht. Bij huisnummer 11 vindt u 2 identieke 'boerderijen' omringd door bliksemafleidend dradenwerk. Een soort kooi van Faraday (**foto**). Dit waren opslagplaatsen van het kruit dat gemaakt werd in een van de voormalige kruitmolens waar u straks langs fietst. Het zijn nu woonhuizen.

Tegenover dit huis aan de overkant van de Amstel staat een banpaal van Amsterdam uit 1625. Boeven werden vroeger tot buiten de banpalen verbannen en konden gevangen genomen worden als ze zich binnen de banpalen begaven.

9. Hier fietst u naar beneden langs terrassen, (zie 19) cafés en restaurants. Na een tijdje fietst u weer langs de Amstel. U ziet een bordje Elsenhove Kinderspeelboerderij, www.elsenhove.nl. Uw kinderen zullen zich daar zeker vermaken met de dieren en in de speeltuin.

Als u onder de snelweg door bent gereden ziet u onmiddellijk rechts de oude kruitmolen (**foto**) en 2 grote molenstenen die links van de ingang staan (**foto**). Er is nu een bedrijventerrein gerealiseerd.

10. U gaat de tweede weg rechts af naar Langs de Akker. Links ziet u de wijngaard de Amsteltuin liggen, www.Amsteltuin.nl

Rechts ligt de Tuinvereniging Langs de Akker, www.langsdeakker.nl . Net voorbij de wijngaard ligt ook het Bijenpark Amstelland, www.nbvamstelland.nl . Deze 3 locaties zijn zeker een bezoekje waard.

Aan het eind van Langs de Akker slaat u links af het fietspad op bij het bordje Nes aan de Amstel ("door de polder") naar de Bovenkerkerpolder. U kunt er voor kiezen de route nu te beëindigen.

Informatie over de Bovenkerkerpolder

De Bovenkerkerpolder is een open agrarisch veenweidegebied, onderdeel van het Groene Hart en een Rijksbufferzone. Het gebied heeft middeleeuwse niet verveende bovenlanden en 18^e eeuwse droogmakerijen. De polder had een verkavelingspatroon zoals dat nu nog in de Ronde Hoep is te zien. De strook langs de Amstel werd niet verveend. Het meer dat na de vervening ontstond was bijna 1500 ha groot. De drooglegging ervan werd in 1770 voltooid waarna werd begonnen met de inrichting van het nieuwe land. Het uitgangspunt was een zo overzichtelijk mogelijk patroon in verband met maximale exploitatie. Ondanks de strakke inrichting zijn op sommige plekken in de polder de oude kreek patronen te zien. Boerderijen werden in de regel gebouwd langs de Amstel, de Ringdijk en de Bovenkerkerweg.

Zie ook het boekje van P. van Schaik: Een eeneiige tweeling, de geschiedenis van de Bovenkerkerpolder en Middelpolder.

In het smalle deel van de polder, ten oosten van Waardhuizen is in 2010 begonnen met de aanleg van een 9-holes golfbaan.

11. In het riet links langs Galjoen is de kleine karekiet te horen, die heeft maar 3 rietstengels nodig om daar een nestje te maken. Bij iedere rietkraag die je tegenkomt zul je er een of meer vinden. De karekiet roept zijn naam; de rietzanger improviseert daar weer op. Het is lastig een karekiet te zien te krijgen, hij zit laag in het riet. De rietzanger klimt af en toe uit het riet en maakt een dansje in de lucht voor hij weer terugvalt in het riet.

12. Na ca. 100 meter links richting Nes aan de Amstel via de Nesserlaan. Uitkijken voor langs rijdende auto's! Fietsend op de Nesserlaan ziet u rechts plasjes die aangelegd zijn voor o.a. waterberging. In de plasjes komen hoe langer hoe meer watervogels foerageren.

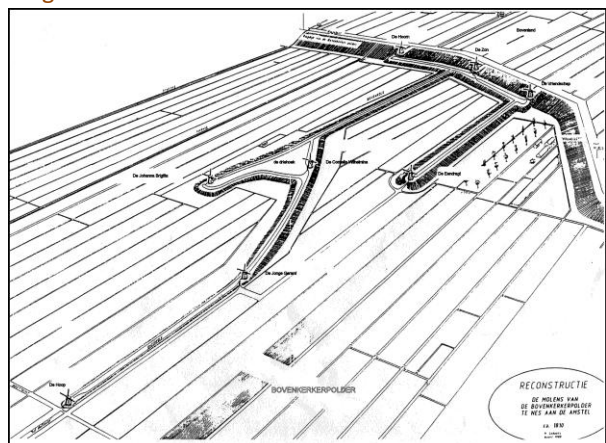
13. Bij het gemaal gaat u rechtsaf de Ringdijk (Bp) op. Op deze weg ziet u weer het aanzienlijke hoogteverschil tussen het bovenland (niet verveend) en het benedenland (wél verveend). Er staan nog wat molenstompen (foto) van de vroegere molengang toen het gebied nog een droogmakerij was en leeggepompt moest worden.

Informatie over de molengang

De elf molens van de Bovenkerkerpolder

Vroeger bestond de polder uit moeras, een drassige grond gevormd uit een steeds dikker wordend veenkussen, opgebouwd uit bomen en plantenresten. De turfwinning was in de 16e en 17e eeuw een vorm van bedrijvigheid, die in verband met de groei van het naburige Amsterdam, steeds meer aan betekenis won. In 1630 werd de tegenwoordige Hollandse Dijk aangelegd waardoor de polder een afgesloten geheel werd. Tot aan de droogmaking werd de gehele polder door 2 schepradmolens bemalen. Ze konden samen de polder op peil houden wegens het geringe niveauverschil met de Amstel.

Door de turfwinning ontstond een steeds groter wordende waterplas in de plaats. In 1764 was de Bovenkerkerpolder bijna geheel verveend en in een meer veranderd. Tijdens de vervening was een vrij brede strook grond tussen de Amstel en de plas onverveend gebleven, het zogenaamde bovenland. In 1768 stuwden 9 molens, verdeeld over een aantal gangen, het water uit de polder naar de Amstel. Het water moest 5 meter hoogte overbruggen. Er waren nog 2 molens actief. Eén bij de Zwarte Kat en één ten zuiden van Nes aan de Amstel. Een totaal van 11 molens. In 1770 werden grote delen voor het eerst ingezaaid. De beginperiode van de droogmakerij was er een met grote tegenslagen. Een van de belangrijkste oorzaken was de Legmeer. Bij harde zuidwestenwind bestond er gevaar voor

dijkdoorbraak, terwijl er kwelwater door het dijklichaam in de net drooggemaakte Bovenkerkerpolder liep. In 1779 was de Bovenkerkerpolder droog.

In de wijk Middenhoven in Amstelveen zijn straten naar de molens vernoemd, zoals de Parel, de Zon, de Nessermolen enz.

Een wandeling door de weilanden en langs de molenresten is ook mogelijk. Deze begint vanaf de Middenweg. In het voorjaar kunt u de baltsvluchten van de weidevogels zien. Baltsende kieviten en grutto's, wonderlijk weemoedig klinkende wulpen en roepende tureluurs. Allemaal vogels die je eerst hoort en daarna ziet. Als je een tweetal eenden als F-16's door de lucht ziet scheren, dan weet je dat je net slobenden zag passeren. Let in de buurt van boerderijen ook op zwaluwen. De boeren- en de huiszwaluw broeden vaak in en rond boerderijen. En dan de buizerd, je zult hem eerst horen, hoog in de lucht een miauwend geluid en even later zie je ze dan met 2 of 3 tegelijk zweven op de thermiek.

14. In Nes aan de Amstel de Amstel blijven volgen richting Uithoorn. U vindt hier café de Zon met terras aan het water. In het dorp zelf staat, aan de Amsteldijk, de Sint Urbanuskerk die regelmatig open is voor bezoekers. Daar vlakbij staat nog een lage woning, niets bijzonders, ware het niet dat deze woning op koeienhuiden is gebouwd. Dat kwam vroeger vaker voor.

15. Kosten 0,40 eurocent per fietser.

16. Het fort Waver-Amstel is onderdeel van de Stelling van Amsterdam. U kunt daar een kijkje nemen. **foto**

17. U bent aangekomen in de polder De Ronde Hoep.

Informatie over de polder De Ronde Hoep

Een open veenweidepolder en één van de mooiste polders van Amstelland. De polder heeft een bijzonder stervormig slotenpatroon stammend uit de tijd van de ontginning in de middeleeuwen. Bijzonder is dat er ten zuiden van de A9 geen wegen meer doorheen lopen. De polder is ook niet afgegraven voor turfwinning. Het oorspronkelijke maaiveld is dus gebleven maar ligt door inklinking wel 3 tot 4 meter lager dan 1000 jaar geleden.

Vanaf dit punt hebt u een prachtig uitzicht over de Ronde Hoep en de Amstel. Koeien in de wei en watervogels in de Amstel. Het is ook een heel goed weidevogelgebied. Midden in de Ronde Hoep is een reservaat gemaakt dat door de boeren zelf wordt beheerd.

Bij boerderij 'de Parel' (Ronde Hoep west 430) kun je nesten van de huiszwaluwen onder een overstek zien zitten. Boerenzwaluwen maken hun nesten in schuren en stallen maar zijn vliegend goed te zien. Net als witte kwikstaarten die ook in de buurt van boerderijen te vinden zijn, te herkennen aan de wijze waarop zij met hun staart wippen.

Bij huisnummer 58 aan het eind van de oprijlaan staat een bewoonde molenstomp. Een paar meter boven het water zit u visdiefjes speuren naar een visje. Let op: dit zijn dan geen meeuwen.

Tegenover huisnummer 51 en langs de Amstel is een terrasje, geopend in de zomer op zondag van 11.00- 18.00 uur.

18. Geen extra informatie...

9. U bent nu aangekomen bij de brug over de Amstel in Ouderkerk aan de Amstel. Bij de verkeerslichten steekt u over naar links, naar

19. de Amstelszijde. U fietst nog eens langs de terrasjes het dorp uit en langs de Amstel. Blijf de Amstel volgen onder de snelweg door.

20. Voorbij de Kruitmolen gaat u rechtsaf een fietspad op. Dit pad volgt u tot aan de Burg. Boersweg. Daar ligt rechts de parkeerplaats vanwaar u vertrokken bent.